

Dr hab. Galia Simeonova-Konach DcS, em. prof.
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Recenzja osiągnięć Pani dr Doroty Gołek-Sepetliewej
z Instytutu Literaturoznawstwa Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Śląskiego w
Katowicach
ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie Nauk
Humanistycznych w dyscyplinie Literaturoznawstwo

Podstawa formalna recenzji

Recenzja została mi zlecona przez Radę Naukową Instytutu Literaturoznawstwa Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (uchwała nr 16/2024) na podstawie § 36 ust. 3 statutu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, § 3 ust. 1 w zw. z ust. 5 załącznika do uchwały nr 489 Senatu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dn. 23 stycznia 2024 r. w przedmiocie określenia szczegółowego trybu postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego i wyznaczania członków komisji habilitacyjnej oraz art. 221 ust. 5 ustawy z dn. 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.).

Sylwetka Habilitantki

W przedstawionym do oceny dorobku skupiłam się na informacjach, które są reprezentatywne dla naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej działalności Habilitantki i ukazują drogę tworzącą jej rozwoju naukowego.

1. Pani dr Dorota Gołek-Sepetliewa (dalej Habilitantka, Autorka) jest absolwentką Instytutu Filologii Słowiańskiej (Katedry Filologii Bułgarskiej i Macedońskiej) Uniwersytetu Jagiellońskiego, gdzie w 2005 roku uzyskała tytuł magistra filologii słowiańskiej w zakresie bułgarystyki.
2. Kariera zawodowa i naukowa Habilitantki związana jest od samego początku z Uniwersytetem Śląskim w Katowicach. Po ukończeniu studiów magisterskich została zatrudniona jako asystent naukowo-dydaktyczny w Instytucie Filologii Słowiańskiej

(Zakład Literatur Słowiańskich, później Zakład Slawistyki Kulturoznawczej) na Wydziale Filologicznym. W roku 2009 obroniła doktorat i uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa, przyznanego przez Wydział Filologiczny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na podstawie rozprawy doktorskiej pt. *Formuły absurdu w twórczości poetyckiej Konstantina Pawłowa*, przygotowanej pod kierunkiem Pani dr hab. Celiny Judy, prof. UJ. Od października 2019 r. Habilitantka jest zatrudniona w Instytucie Literaturoznawstwa, Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Śląskiego, na stanowisku adiunkta badawczo-dydaktycznego, gdzie pracuje nadal. Do roku 2019 Habilitantka pełniła funkcje wydziałowego koordynatora programu „Erasmus+” (Wydziału Filologicznego), obecnie jest koordynatorem wydziałowym ds. współpracy międzynarodowej (Wydziału Humanistycznego).

3. Dorobek naukowy i aktywność naukowa po otrzymaniu stopnia doktora

Zainteresowania badawcze Pani dr Doroty Gołek-Sepetliewej, udokumentowane publikacjami oraz udziałem w konferencjach międzynarodowych i krajowych, skupiają się na współczesnej literaturze bułgarskiej, zwłaszcza w trzech wskazanych przez nią w Autoreferacie obszarach: kwestie pamięci kulturowej oraz historycznej w literackich realizacji omawianego okresu jak i w pracach teoretycznych; kategoria pamięci w bułgarskiej humanistyce i naukach społecznych po 1989 roku; symptomy traumy w perspektywie historyczno-literackiej. Wszystkie te obszary pozwalają Habilitantce badać poezję współczesną z wykorzystaniem jej kompetencji literaturoznawcy i kulturoznawcy. Podobne instrumentarium badawcze świadczy o interdyscyplinarnym podejściu do tematu.

W okresie po otrzymaniu stopnia doktora Habilitantka wydała dwie monografie autorskie (monografie naukowe, zgodnie z art. 219 ust. 1. pkt 2a ustawy). Pierwsza monografia pt. *Formuły absurdu w twórczości poetyckiej Konstantina Pawłowa* (Wydawnictwo Lexis, Kraków 2011, ISBN 978- 83-89425-74-4) oparta jest na rozprawie doktorskiej Habilitantki. Jest to książka poddoktorska, a w 2023 r. ukazała się książka habilitacyjna pt. *Pamięć kulturowa a symptomy traumy. Idea ojczyzny w liryce bułgarskiej po 1989 roku*, Wydawnictwo UŚ, Katowice 2023, ISBN 978-83-226-4348-8 (wersja drukowana), ISBN 978-83-226-4345-7 (wersja elektroniczna). Ponadto Habilitantka opublikowała łącznie 9 rozdziałów w monografiach naukowych i 18 artykułów w czasopiśmie naukowych oraz zaznaczyła jeden artykuł złożony do

recenzji. Są to teksty w języku polskim, jeden artykuł ukazał się w języku specjalizacji czyli w języku bułgarskim (*Преподаване на драматургията на Станислав Стратиев в контекста на българо-полския интеркултурен диалог*, in: *Výuka jihoslovanských jazyků a literatur v dnešní Evropě*, eds. Pavel Krejčí, Elena Krejčová, Jan Sojnek – Galium, Brno 2015, s. 67–74. ISBN: 978-80-905336-6-0).

W przedstawionym wykazie dorobku naukowego można zauważyć istotną różnicę ilości publikacji w czasopismach naukowych przed doktoratem (2) i po uzyskaniu stopnia naukowego doktorskiego (18). Ilościowo jest to przekonywujący dorobek świadczący o samodzielnej pracy i postępie w rozwoju naukowym. W okresie podoktorskim Habilitantka brała udział w dwudziestu międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych, bułgarystycznych oraz sławistycznych. Opublikowane teksty w monografiach naukowych to przeważnie publikacje pokonferencyjne.

Warto zaznaczyć sporządzone przez Habilitantkę bibliografie przekładów literatury bułgarskiej w Polsce, aż osiem publikacji bibliograficznych, obejmujących okres literacki od 1990 do 2022 roku, opublikowane na łamach czasopisma naukowego UŚ „Przekłady Literatur Słowiańskich”. Jak wynika z przedstawionych informacji o osiągnięciach naukowych, dane naukometryczne są następujące: pozyskane z bazy Google Scholar – liczba cytowań, bez autocytowań – 17, Indeks Hirscha: 2 (Google Scholar), sumaryczna punktacja ministerialna: 684 (na podstawie portalu zarządzania wiedzą i potencjałem badawczym OPUS Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach). W okresie podoktorskim Habilitantka odbyła kilka staży naukowo-badawczych w najważniejszych ośrodkach humanistycznych w Bułgarii – w Uniwersytecie im. Klimenta Ochrydzkiego w Sofii oraz na uniwersytetach w Wielkim Tyrnowie i Płowdiwie. Od 2018 roku jest członkinią Bulgarian Studies Association – organizacji stowarzyszonej z Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies (ASEEES). W 2019 roku Habilitantka za swoje osiągnięcia naukowe i organizacyjne została wyróżniona Nagrodą Rektora - Srebrnym Krzyżem Zasługi dla Uniwersytetu Śląskiego.

4. Monografia – praca habilitacyjna

Przedstawione powyżej osiągnięcia naukowe pozwalają lepiej zrozumieć rozprawę habilitacyjną, która jest pokłosiem dotychczasowych zainteresowań, badań oraz refleksji nad współczesną poezją bułgarską Pani dr Gołek-Sepetliowej. Jak sama

Habilitationka zaznacza w Autoreferacie, celem Jej monografii „jest wielostronna interpretacja idei ojczyzny w liryce bułgarskiej po 1989 roku przez pryzmat koncepcji pamięci kulturowej i traumy. Zgodnie z przyjętym modelem teksty poetyckie są nośnikami pamięci kulturowej i traumatycznej, a zatem wyznaczają przestrzeń, w której pamięć jest przedmiotem kreacji, zachowania i wspólnotowego konsensusu. Chodzi o kategorie, takie jak terytorium, wspólnoty krwi, języka, chwalebnej i tragicznej przeszłości, dziedzictwa przodków, heroizmu bohaterów narodowych, uczucia przywiązania i umiłowania, metafory oraz antropomorfizowanego obrazu matki, piękna przyrody.” (s. 3) Niektóre aspekty wybranych pozycji współczesnej poezji bułgarskiej przeanalizowano w kontekście narodowych czy ideologicznych paradygmatów, stosując teoretyczne konstrukty w rozdziałach drugiej części pracy, co czasami mocno osadza tekst w obszarach socjologii literatury.

W monografii omówiono tomiki poetyckie czternastu bułgarskich poetów współczesnych, bez wątplenia znaczących dla literatury bułgarskiej po 1989 roku oraz wpisujących się w nurt postmodernistyczny, z założenia rewidującym tradycyjne paradygmaty kulturowe i historyczne. Trzeba odnotować fakt, że selekcja nie uwzględnia „głosów kobiecych”, brakuje nazwisk poetek z tego okresu. Najwięcej uwagi Habilitationka poświęca twórczości Iwana Teofiłowa, Ani Iłkowa, Płamena Antowa, Bojka Łambowskiego, Georgia Gospodinowa, Bożydara Bogdanowa, Edwina Sugarewa, Płamena Dojnowa. (Na ile ta selekcja, ten katalog tekstów jest reprezentatywny, zależy to przede wszystkim od decyzji badacza.) Przed publikacją książki Habilitationka przedstawiła lirykę poetycką Ani Iłkowa oraz Płamena Antowa w niektórych artykułach wskazanych w Osiągnięciach. Korpus wybranych utworów stanowiący przedmiot badań w omawianej monografii pokazuje ściśle powiązane z estetyką postmodernizmu. Zainteresowania badawcze Habilitationki wpisują się we współczesny dyskurs kulturologiczny, historiograficzny, nawet socjologiczny, koncentrując się na poezji współczesnej. Jednak ich ramy czasowe są szersze, ze względu na omawiane tezy, literackie odniesienia międzytekstowe, modele interpretacyjne lub porównawcze, które sięgają końca XIX wieku, lat 20. i 30. XX wieku oraz epoki „realnego socjalizmu” w Bułgarii. Całość tekstu ma prawidłową strukturę, wynikającą z przyjętej przez Habilitationkę koncepcji dzieła i mimo to, że może się ona wydawać w pewnym sensie schematyczną, pozwala na omówienie złożonych założeń.

Na początku monografii zostało umieszczone *Wprowadzenie*, dalej tekst książki

podzielony jest na dwie części, które odzwierciedlają dwa głównie pola badawcze, wyróżnione przez Habilitantkę.

Pierwsza część składa się z dwóch rozdziałów zatytułowanych jak następuje: *Kategoria pamięci w bułgarskiej humanistyce i naukach społecznych po 1989 roku* oraz *Poezja bułgarska po 1989 roku w perspektywie historyczno-literackiej*. Druga część zawiera pięć rozdziałów (*Ojczyzna przestrzeń, Język, Trauma niewoli, Bohaterowie narodowi, Nieodległa traumatyczna przeszłość*) oraz osiem podrozdziałów, „których tytuły i podtytuły określają organizację tematyczną badanego materiału”. (s. 6, Autoreferat) Oprócz tego w rozdziałach i podrozdziałach części drugiej poddano analizie konkretne utwory przy użyciu instrumentarium teoretycznego konstruktów kulturowych i retorycznych, do których Habilitantka dołącza szereg opisów współczesnych procesów społeczno-politycznych oraz wyjaśniające dygresje z historii i kultury bułgarskiej. W części drugiej Habilitantka wprowadza i omawia kluczowe dla jej pracy pojęcia i zarysowuje tezy, które pozwalają w horyzoncie badawczym, szerszym niż ściśle literaturoznawczym, analizować wybrane zagadnienia.

Praca kończy się *Podsumowaniem*. Monografia zaopatrzona została w bibliografię, notki biograficzne omawianych Autorów, Indeks osób, streszczenia w języku angielskim i bułgarskim.

Część pierwsza ma charakter opisowo-teoretyczny i jak świadczy sam tytuł rozpatruje „przykłady dotychczasowych badań nad kategorią pamięci, jej definicje i zastosowania w bułgarskiej humanistyce oraz naukach społecznych” (s. 5, Autoreferat), zaś druga część reprezentuje analizy i interpretacje konkretnych utworów według założeń badawczych. Sama koncepcja pamięci historyczno-kulturowej, przede wszystkim w perspektywie wspólnotowej, umieszczona jest w kontekście niektórych krytycznych prac znanych teoretyków zachodnioeuropejskich, jak i polskich oraz bułgarskich literaturoznawców, kulturologów i socjologów, zajmujących się omawianą problematyką, często inspirowanych przez myśl zachodnich badaczy. Warto przywołać nazwiska, świadczące o zasobach wiedzy teoretycznej Habilitantki, jak i kreślące trop jej poszukiwań naukowych. Są to między innymi niektóre klasyczne już książki Pierre’a Nory, Paula Ricoeur’a, Jeana Baudrillard’a, Jana i Aleidy Assmanów, następnie – prace kolejnego pokolenia badaczy szkoły niemieckiej (Astrid Erll, Ansgar Nünning) czy opracowania na temat wiedzy i pamięci traumatycznej Geoffreya H. Hartmana, Dominicka LaCapry lub Michaela Rothberga. Pod tym względem praca wpisuje się przede wszystkim w kierunki badawcze i teoretyczne, popularne w humanistyce w ostatnich dziesięcioleciach. Z bułgarskich autorów w monografii zostały zaprezentowane przede wszystkim prace kulturologa i filozofa, przedstawiciela szkoły semiotycznej, Iwajła

Znepońskiego oraz literaturoznawców takich jak Nikoły Georgiewa, Bogdana Bogdanowa, z późniejszych teoretyków - Aleksandra Kiosewa, Złatomira Złatanowa, Nikołaja Aretowa, Władimira Sabourina, Antoanety Alipiewej, Płamena Dojnowa.

W części pierwszej monografii omówiono niektóre opracowania (w tym socjologiczne) po 1989 roku, poświęcone kategorii pamięci historycznej między innymi autorstwa Liliany Dejanowej, czy problemowi pamięci w perspektywie zbiorowej, podejmowanym w pracach Nikołaja Aretowa i Bojko Penczewa. Spore miejsce w badaniach bułgarskich z tego okresu zajmuje kwestia zmanipulowanej pamięci historycznej i literackiej. Autorka nie idzie i nie szuka w tym kierunku ograniczonych czy łatwych interpretacji wziętych z socjologii literatury, lecz podejmuje próbę ukazania głębszej struktury zjawisk literackich, zakłada związek między przewartościowaniem, w pewnym sensie dekonstrukcją dotychczasowych paradygmatów symbolicznej kultury narodowej a kryzysem po transformacjach rozpoczętych w roku 1989 roku. Kryzys, który jaskrawo wywołał rozmaite traumy historyczne, a w pewnym sensie, i kryzys tożsamości, identyfikacji narodowej, znajduje swoją literacką transpozycję w poezji współczesnej. W kontekście literackim, jest to kryzys wewnątrztekstowy jak i pozatekstowy, związany z przemianami ideowymi, społecznymi, politycznymi, zachodzącymi na początku XXI wieku.

Jest to właściwe podejście, ponieważ mimo ograniczeń związanych z niezbędną selekcją tekstów poetyckich, ukazujących określone przeżycia lirycznego Ja jak i wydarzenia z historii zbiorowej, teksty te stawiają różnorakie pytania, pokrewne zagadnieniom z historiografii: o interpretację przeszłości i figur symbolicznych oraz o kształt kultury narodowej. Ten wątek przewija się w każdym z rozdziałów oraz podrozdziałów drugiej części monografii: *Ojczyzna przestrzeń* (z podrozdziałami *Krajobraz kulturowy*, *Sentymentalna geografia*, *Rozpad*, *Język*, *Trauma niewoli*, *Bohaterowie narodowi*, *Nieodległa traumatyczna przeszłość*.)

Habilitantka zna dobrze prace indywidualne jak i zbiorowe bułgarskich badaczy, podejmujących omawianą problematykę co stanowi atut monografii, – w tym też rozdziałów monografii pokonferencyjnych, zna obszary badań literaturoznawstwa bułgarskiego, skoncentrowanego wokół literatury jako medium pamięci zbiorowej czy traumatycznej. Szczególnie zaznacza niektóre pozycje badawcze, między innymi dwutomowe opracowanie Ałbeny Chranowej *Историография и литература: за социалното конструиране на исторически понятия и Големи разкази в българската култура XIX–XX век* (*Historiografia i literatura: o społecznej konstrukcji pojęć historycznych i wielkich narracji w kulturze bułgarskiej XIX–XX wieku*), które stanowi analizę relacji pomiędzy literaturą i

historiografią w zakresie konstruowania figur wiedzy historycznych oraz wielkich narracji kultury bułgarskiej XIX i XX wieku. Korzysta też z teoretycznych prac badaczy polskich, którzy jak i bułgarscy, początkowo czerpią inspiracje z myśli zachodniej oraz z jej rozwiązań metodologicznych.

W ostatnich dziesięcioleciach obserwujemy w naukach humanistycznych szczególne zainteresowanie problematyką związaną z pamięcią historyczną i kulturową, kolektywną lub też indywidualną, co zaowocowało intensywnymi badaniami naukowymi w dziedzinie historiografii, kulturologii, historii literatury, kwestionującymi oficjalne metanaracyjne czy utrwalone wersje historii, kultury narodowej i jej wymiar symboliczny.

Wspomniane powyżej zagadnienia omawiane są na podstawie materiału literackiego w drugiej części monografii. Habilitantka wprowadza kluczowe dla swojej pracy pojęcia i zarysowuje tezy, które umożliwiają, w szerszym horyzoncie badawczym, analizę wybranych założeń takich jak metamorfozy pamięci w jej kulturowych i literackich wcieleniach oraz traumatyczne symptomy rozpadu przestrzeni kulturowej, detronizacje herosów czy przewartościowania wszelkich wartości w dobie kryzysu. Autorka zakłada, że podobne podejście do tematu „pozwala na opisanie różnorodnych strategii lirycznych dla nowego odczytania i interpretacji idei ojczyzny” (s. 13) w poezji po roku 1989.

W pierwszym rozdziale pt. *Ojczysta przestrzeń* (podrozdziały: *Krajobraz kulturowy, Sentymentalna geografia*) poetyckie, kulturowe wizje Iwana Teofilowa, figury pamięci Płowdiwa, Tracji, tolerancyjne czasy III-go Carstwa Bułgarskiego (s. 92), symboliczne obrazy czerpane z przeszłości narodowej Georgia Gospodinowa prezentują nostalgiczną strategię powrotu do obrazu ojczyzny, do symbolicznych miejsc rodzimej historii. „Zawarta w nich idea ojczyzny wpisuje się w szerokie ramy historyczne, ideologiczne, literackie i kulturowe. Szczególny nacisk zostaje położony na liryczną wizję Płowdiwu jako miejsca pamięci kulturowej, aluzję do śródziemnomorskiego pejzażu miejskiego z przesłaniami ciągłości kulturowej oraz wielopłaszczyznowych znaczeń ojczystych”. (s. 93) Przy zastosowaniu założeń teoretycznych Jana Assmana (krajobrazy pamięci *memoryscapes*), Autorka analizuje antropologiczne wymiary symetrii lub asymetrii rodzimości, pejzażu w miejscach obcych i cudzych w utworach Georgia Gospodinowa i Ani Iłkowa, w pewnym sensie przeciwstawiając im liryczną odpowiedź poezji Iwana Teofilowa. (s. 102) Zaznacza dyskurs odrodzeniowy, twórczo zmodyfikowany w poezji Iłkowa, ojczyste „miejsca” jako toposy doświadczeń mistycznych (wybrane wiersze Płamena Antowa), metafizyczną siłę miejsc pamięci (wiersze Ani Iłkowa, Bożydara Bogdanowa). Habilitantka wskazuje na „polemikę wokół kulturowych modeli funkcjonowania ojczyzny w opozycjach centrum – peryferie, swoje – cudze” (s. 115),

analizuje wiersze Płamena Antowa, Bożidara Bogdanowa poprzez antropologiczną koncepcję, zaproponowaną przez Stephena Bertmana (s. 111). W podobnych kontekstach, wyraźnie brakuje mi podstawowych prac Tzvetana Todorova, francuskiego antropologa i kulturoznawcy, pochodzenia bułgarskiego, które nie zostały ujęte przy interpretacji omawianej kwestii, a które poszerzyłyby horyzont badawczy. Ten sam problem widzę i w niewykorzystaniu opracowań Julii Kristevej w analizie problematyki związanej z intertekstualnością czy stanami melancholii (poza krótkim esejem *Bułgario, moje cierpienie...*, tłumaczonym na język polski)

W podrozdziale *Rozpad* Autorka rozpatruje katastroficzny obraz przestrzeni ojczystej (s. 138) na podstawie twórczości Edwina Sugarewa i Iwana Metodijewa, przedstawia wykreowany obraz, pełny deficytów i ułomności wspólnoty narodowej. (s. 136)

Rozdział zatytułowany *Język*, mimo swojej nazwy, prawie nie zawiera analizy języka poetyckiego, jak należałoby oczekiwać, w dużej mierze poświęcony jest tekstom o desakralizacji święta *24 maja*, dnia św. Cyryla i Metodego, bułgarskiego alfabetu, kultury i edukacji, ważnego symbolu narodowo-twórczego z epoki Odrodzenia Narodowego. Oddzielny rozdział traktuje o figurach retorycznych pamięci kulturowej, o wszelkich postmodernistycznych dekonstrukcjach bohaterów narodowych, herosów (Rozdział IV) jak i antyherosów - takich jak przysłowiowy Baj Ganio, który doczekał się wielu banalnych ujęć w rozpatrywanej produkcji literackiej po 1989 roku.

Habilitantka proponuje wieloaspektową analizę przejawów lub mechanizmów aktywizacji i rozpadu pamięci kulturowej i literackiej, kończąc na zastosowaniu niezwykle nośnej w drugiej połowie XX wieku teorii traumy, mającej oczywiście znacznie starszą proveniencję. Uzasadniając to połączenie Habilitantka rozpatruje w III rozdziale (pt. *Trauma niewoli*) zagadnienia traumy historycznej i kulturowej (niewoli tureckiej) nie tylko w dawnej literaturze odrodzeniowej lecz przede wszystkim we współczesnych poetyckich utworach Ani Iłkowa, Bojka Penczewa, Władimira Sabourina, Edwina Sugarewa, traktujących o zbiorowej i indywidualnej przeszłości i teraźniejszości, a więc o konstruktach historycznych w polityce pamięci narodowej. Habilitantka skupia się na kwestiach tożsamości, relacjach wspólnotowych, mechanizmach pamięci, a przy tym integralnie komentuje formę i treści utworów. Konkluzja tych rozważań: „narzucone imaginarium krzywdzących stereotypów stanowi model tożsamości jako formy zniewolenia i źródła cierpień” (s. 171) - została wsparta pracami Bożidara Jezernika. W części teoretycznej, analiza (w rozdziałach III - IV) oparta jest przede wszystkim na opracowaniach amerykańskiego historyka Dominicka LaCapry, na tekstach Jeffrey Ch. Alexandra i bułgarskich badaczy, głównie Nikołaja Aretowa (*Национална митология и национална литература*, София 2006) i Aleksandra Kiosewa (*Uwagi o samo-*

kolonizujących się kulturach, tłum. E. Solak, 2000), którzy w latach 90. XX wieku wprowadzali do literaturoznawstwa bułgarskiego ujęcia dekonstruktywistyczne rodzimej historii i literatury w optyce krytyki neokolonialnej.

Ostatni rozdział *Nieodległa traumatyczna przeszłość* „zawiera analizy lirycznych obrazów BRL-u, (post)transformacji i emigracji” (s. 8, Autoreferat) Autorka koncentruje się na szeroko zrozumianą problematykę emigracyjną (trauma niechcianej już ojczyzny, kryzys tożsamości, emigracja, utrata), na różne aspekty traumatycznego powrotu lirycznego Ja do epoki totalitarnej, na moralnościowe koncepcje prawie socjologicznie brzmiącej poezji Płamena Dojnowa, jego napiętnowanie ideologicznego letargu umysłowego i totalitarnej przeszłości. Wymienione powyżej rozdziały są świadectwem erudycji Habilitantki w obszarach bułgarskiej poezji współczesnej jak i dobrej orientacji o stanie badań nad zjawiskami literackimi tego okresu. Warto zaznaczyć dobrą znajomość kontekstu historycznego epoki odrodzeniowej XIX wieku czy czasów transformacji po roku 1989. Interesującym punktem do przemyślenia, według mnie jest fakt, iż część wybranych poetów należy do grona zawodowych wykładowców na uniwersytetach bułgarskich. Czasami w ich twórczości wyłaniają się zabiegi i fascynacje estetyką postmodernistyczną, manifestują oni w strukturze głębokiej swojej poezji przedstawienia, rodem ze współczesnych teorii literaturoznawczych lub socjologii stosowanej. Pytania, na ile liryczna natura poezji toleruje podobne „majsterkowanie” oraz o autentyzmie przeżyć lirycznego Ja, pozostają otwarte. Opracowania w konwencji dekonstruktywistycznej naukowców/poetów korespondują z ich liryką, traktującą podobne „tematy” w ujęciach poetyckich, co stanowi osobliwą symbiozę pomiędzy liryką a myślą teoretyczną. Habilitantka uchwyciła podobną zależność, lecz dalej nie rozwijała tego wątku, ponieważ nie to było jej celem (s. 81). Metodologia pracy została dobrana należycie.

5. Podsumowanie

Książka Pani dr Doroty Gołek-Sepetliowej podkreśla znaczenie literatury jako formy „pamięci kulturowej” i wpisuje się w nurt badań nad współczesną poezją, wyposażając je o interesujące studium współczesnej poezji bułgarskiej. Nawiązywanie do traumatycznych doświadczeń z przeszłości i czasów współczesnych, zagadnienia epistemologiczne, historiozoficzne, filozoficzne, kulturoznawcze a zwłaszcza kwestie pamięci i traumy w literaturze - to wyróżniki twórczości wybranych 14 poetów XXI wieku. Autorka łączy umiejętności niezbędne w pracy literaturoznawczej z wiedzą historyczną i kulturoznawczą, co sprawia, iż wybrana przez nią problematyka jest badana zgodnie z założeniami i umożliwiła

odpowiednie rozłożenie akcentów w całości pracy. Należy podkreślić trafny wybór problematyki, przemyślaną selekcję pól badawczych w kontekście niewielkiej ilości prac w bułgarystyce polskiej, poświęconych poezji bułgarskiej. Książka Pani dr Gołek-Sepetliowej jest właściwie pierwszą systematyczną próbą uporządkowania wyselekcjonowanych zagadnień współczesnej poezji bułgarskiej na polskim gruncie.

Ostatecznie stwierdzam, że przedstawiony dorobek naukowy, działalność dydaktyczna, organizacyjna zasługują na wysoką ocenę i tym samym Habilitantka spełnia warunki stawiane przez Ustawę osobom starającym się o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego nauk humanistycznych. Zważywszy powyższe, wnoszę do Wysokiej Rady Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach o dopuszczenie Pani dr Doroty Gołek-Sepetliowej do dalszych etapów postępowania w przewodzie o nadanie Jej stopnia doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwo.

Galia Simeonova-Kouack
D. Uerow